

**MINISTERSTWO
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
SEKRETARZ STANU
PEŁNOMOCNIK RZĄDU
DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
Jarosław Duda**

BON-I-5232-41-2-EW/12
dot. Sygn. akt K 17/11

Warszawa, 13. 11. 2012

TRYBUNAŁ KONSTITUCYJNY KANCLARIA	
wpl. dnia	13. 11. 2012
L.dz.	3718.. L. zał.

**Pani
Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz
Sędzia Trybunału Konstytucyjnego**

Odpowiadając na pismo z dnia 9 października 2012 r., sygn. akt K 17/11 (data wpływu do BON: 12 października 2012 r.), dotyczące toczącego się przed Trybunałem Konstytucyjnym postępowania w sprawie wniosku Komisji Krajowej Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” o zbadanie zgodności art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku *o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.), w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2012 r., nadanym przez art. 1 pkt 4 lit. a ustawy z dnia 29 października 2010 r. *o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. z 2010 r. Nr 226, poz. 1475) z przepisami ustawy z dnia 2 kwietnia 1997 r. *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) uprzejmie wyjaśniam, że:

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych nie prowadzi statystyki w zakresie praktyki funkcjonowania przepisów znowelizowanego art. 15 ust. 2 *ustawy o rehabilitacji (...)*, jednak z korespondencji napływającej do Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych wynika, że w okresie od 1 stycznia 2012 r. do 5 listopada 2012 r. do Biura wpłynęło około 35 pism od osób niepełnosprawnych, dotyczących odmowy wydania zaświadczenia o celowości stosowania skróconej normy czasu pracy, informujących

o braku możliwości odwołania od negatywnej decyzji lekarza przeprowadzającego badania profilaktyczne pracowników w tym zakresie (również o braku możliwości wniesienia sprzeciwu do Komisji Lekarskiej działającej przy Rzeczniku Praw Pacjenta) lub też zawierających postulat zmiany znowelizowanego przepisu. Pracownicy Biura, w tym okresie, przeprowadzili również kilkadziesiąt rozmów telefonicznych, w których osoby niepełnosprawne deklarowały rezygnację ze skorzystania z uprawnienia do pracy w skróconej normie czasu pracy z obawy przed reperkusjami ze strony pracodawcy, wskazywały na problemy związane z niewydawaniem przez uprawnionych lekarzy w/w zaświadczeń oraz informowały o negatywnych skutkach braku trybu odwoławczego w przypadku niewydania lub wydania zaświadczenia z którego nie wynika celowość stosowania skróconej normy czasu pracy. Sygnały takie napływały do Biura również już w roku 2011- po ogłoszeniu *ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz niektórych innych ustaw*.

Najczęściej podawaną przyczyną odmowy wydania wspomnianego zaświadczenia były brak szczegółowych przesłanek do jego wydania, brak zakresu badań jakie przeprowadzać mają lekarze wykonujący badania, których celem jest ocena zasadności stosowania skróconej normy czasu pracy, brak u wspomnianych lekarzy wiedzy w zakresie wpływu schorzeń powodujących niepełnosprawność na długość czasu pracy danej osoby niepełnosprawnej, brak kryteriów oceny możliwości osoby niepełnosprawnej i ich wpływu na czas pracy pracownika niepełnosprawnego oraz brak trybu a także formy postępowania w przypadku chęci skorzystania przez osobę niepełnosprawną z przedmiotowego uprawnienia.

Pragnę ponadto wskazać, że w ocenie mojego Biura badania, o których mowa w art. 15 ust. 2 *ustawy o rehabilitacji (...)* i badania, o których mowa w art. 229 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. *Kodeks pracy* (j. t. Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.), nie są tożsame- tzn. badanie w celu uzyskania zaświadczenia o celowości stosowania skróconej normy czasu pracy, stanowi odrębną kategorię badań i nie jest ani badaniem wstępnym ani okresowym czy też kontrolnym. Tak więc, w stosunku do tych badań nie mają zastosowania przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r. w *sprawie przeprowadzania badań lekarskich pracowników, zakresu profilaktycznej opieki zdrowotnej nad pracownikami oraz orzeczeń lekarskich wydawanych do celów przewidzianych w Kodeksie pracy* (Dz. U. z 1996 r. Nr 69, poz. 332 z późn. zm.) również te, dotyczące możliwości wystąpienia o ponowne przebadanie, o którym mowa w § 5 ust. 1 przywołanego rozporządzenia. Oznacza to, że w przypadku, kiedy lekarz medycyny pracy nie

wyda lub wyda zainteresowanemu pracownikowi niepełnosprawnemu zaświadczenie, w którym uzna, że w stosunku do niego skrócone normy czasu pracy nie mają celowości zastosowania, wówczas w mojej ocenie, jedyną drogą odwoławczą, z jakiej może skorzystać wskazany pracownik, zgodnie z art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. *o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta* (Dz. U. z 2009 r. Nr 52, poz. 417 z późn. zm.), jest wniesienie sprzeciwu do Komisji Lekarskiej działającej przy Rzeczniku Praw Pacjenta. Podobne stanowisko zajął również Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w piśmie z dnia 7 listopada 2011 r. (znak: BAS-WPTK-1573/11) oraz Prokurator Generalny w piśmie z dnia 28 grudnia 2011 r. (znak: PG VIII TK 55/11).

Jednakże, mając na uwadze prawidłowość stosowania przepisów pozostających we właściwości Rzecznika Praw Pacjenta, Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych pismem z dnia 30 stycznia 2012 r. (znak: BON-I-073-2-1-EW/12), zwrócił się do Rzecznika Praw Pacjenta o potwierdzenie powyższego stanowiska. Odpowiadając na wskazane pismo Rzecznik wyjaśnił, że osobie niepełnosprawnej w przypadku, gdy nie zgadza się ona z treścią wydanego zaświadczenia o celowości stosowania skróconej normy czasu pracy nie przysługuje prawo do wniesienia sprzeciwu w rozumieniu art. 31 ust. 1 *ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta* z uwagi na fakt, że zaświadczenie, o którym mowa w art. 15 ust. 2 *ustawy o rehabilitacji (...)*, nie wpływa na prawa i obowiązki pacjenta wynikające z przepisów prawa stosowanie do regulacji art. 31 ust. 1 i 3 *ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta* (w załączeniu kopia odpowiedzi Rzecznika Praw Pacjenta).

Mając na uwadze powyższe, w mojej ocenie, nie istnieją środki prawne umożliwiające sprawowanie kontroli nad odmowami wydawania zaświadczeń o celowości stosowania skróconej normy czasu pracy co, jak się wydaje, czyni faktyczną możliwość skorzystania z przedmiotowego uprawnienia fikcyjną i w istocie pozbawioną charakteru gwarancyjnego, właściwego dla instytucji prawa pracy. Niemniej pragnę również wskazać, że art. 15 ust. 2 *ustawy o rehabilitacji (...)* nie ogranicza pracownika niepełnosprawnego, w ten sposób, że w celu uzyskania zaświadczenia o celowości stosowania skróconej normy czasu pracy, może on przebadać się tylko raz. Pracownik o takie zaświadczenie, a tym samym przebadanie na jego potrzeby, może do pracodawcy/lekarza przeprowadzającego badania profilaktyczne pracowników występować nawet kilkakrotnie.

Z wyrazami szacunku,

